

На основу члана 13 ст. 2 и 3 Закона о заштити и здрављу на раду* ("Службени лист ЦГ", број 34/14) Министарство рада и социјалног старања донијело је

Правилник о мјерама заштите и здравља на раду при коришћењу опреме са екранима

Правилник је објављен у "Службеном листу ЦГ", бр. 16/2016 од 8.3.2016. године, а ступио је на снагу 16.3.2016.

* У овај правилник пренесена је Директива Савјета 90/270/ЕЕЗ од 29. маја 1990. године о минималним захтјевима за заштиту и здравље на раду при коришћењу опреме са екранима.

Члан 1

Овим правилником прописују се мјере заштите и здравља на раду при коришћењу опреме са екранима.

Члан 2

Одредбе овог правилника не примјењују се на:

- возачке или контролне кабине у возилима или машинама;
- рачунарске системе инсталиране у транспортним средствима;
- рачунарске системе који су првенствено намијењени за јавну употребу;
- преносне рачунарске системе који се не користе стално на радном мјесту;
- калкулаторе, фискалне касе и другу опрему која има мале екране за приказивање података или мјера које су неопходне за непосредно коришћење те опреме; и
- писаће машине са екраном.

Члан 3

Опрема са екранима је опрема са алфанумеричким или графичким екранима, без обзира на начин приказивања.

Радно мјесто, у смислу овог правилника, је простор у којем запослени најмање четири сата дневно користи опрему са екранима која може да буде снабдјевена са тастатуром или другим уређајима за унос података и/или програмом, помоћним дјеловима и уређајима укључујући периферне јединице као што су дискетни погон, телефон, модем, штампач, држач докумената укључујући радну столицу, радни сто или радну површину и непосредну

радну околину.

Члан 4

Послодавац треба да обезбиједи запосленом да се свакодневни рад на опреми са екранима периодично прекида одморима или промјенама радних активности које смањују оптерећење очију и вида.

Уколико не постоји могућност прекида и промјена радних активности у смислу става 1 овог члана, послодавац треба да запосленом, у зависности од тежине радних задатака и оптерећења очију и вида, током сваког сата рада обезбиједи одморе у трајању од најмање пет минута и организује вјежбе растерећења.

Члан 5

Послодавац треба да пројектује, изабере, наручи или прилагоди програмску опрему и обезбиједи обављање послова при којима се користи опрема са екранима, тако да:

- програм одговара намјени послова;
- програм буде лак за употребу;
- је запосленом обезбијеђена повратна информација о његовом раду;
- су облик и брзина давања информација прилагођени запосленом; и
- су примијењени принципи ергономије програма, а нарочито у погледу обраде података.

Члан 6

Ближе мјере заштите и здравља на раду при коришћењу опреме са екранима дате су у Прилогу 1, који чини саставни дио овог правилника.

Члан 7

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Црне Горе".

Број: 170-17/16-4

Подгорица, 3. марта 2016. године.

Министар,

Зорица Ковачевић, с.р.

Prilog 1

MJERE ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU PRI KORIŠĆENJU OPREME SA EKCRANIMA

1. KORIŠĆENJE OPREME SA EKCRANIMA

1.1. Ekrani

1.1.1. Udaljenost ekrana od očiju zaposlenog ne treba da bude manja od 500 mm, ali ne tolika da zaposlenom stvara smetnje pri čitanju podataka sa ekrana.

1.1.2. Karakteri na ekranima treba da budu dobro definisani i jasno uobličeni. Karakteri, razmaci između karaktera i redova treba da budu dovoljno veliki, da mogu da se razlikuju bez napora, ali ne preveliki kako bi tekst bio pregledan.

1.1.3. Slika na ekranima treba da bude stabilna, bez treperenja ili drugih oblika nestabilnosti. Frekvencija osvježavanja slike na ekranima treba da bude najmanje 75 Hz za CRT ekrane i 60 Hz za LCD ekrane.

1.1.4. Svjetlosna jačina karaktera i/ili kontrast između karaktera i pozadine treba da budu lako podesivi od strane zaposlenog i prilagodljivi uslovima radne sredine.

1.1.5. Ekran treba da bude podesivi u horizontalnoj i vertikalnim ravnima u skladu sa potrebama zaposlenog. Na radnom stolu ili radnoj površini ne treba da bude predmeta koji ometaju podešavanje ekrana.

1.1.6. Posebno postolje za ekrane ili podesivi sto treba da budu obezbijeđeni tako je pravac gledanja u istoj ravnini ili ukošen prema dolje do 20°.

1.1.7. Na ekranima ne treba da bude odbljeska ili refleksije koji mogu da smetaju zaposlenom.

1.1.8. Ekran treba da budu čisti, kako bi slika bila jasna, a tekst čitljiv.

1.2. Tastatura

1.2.1. Tastatura treba da bude sa podesivim nagibom i odvojena od ekrana tako da zaposleni može da zauzme udoban radni položaj koji spiječava pojavu zamora u rukama ili šakama.

1.2.2. Ispred tastature treba da postoji dovoljno prostora za oslonac šaka i ruku zaposlenog.

1.2.3. Tastatura treba da ima mat površinu koja ne izaziva odbljesak svjetlosti.

1.2.4. Raspored i karakteristike tastera treba da budu takvi da olakšaju upotrebu tastature.

1.2.5. Simboli na tasterima treba da imaju odgovarajući kontrast u odnosu na tastere i da su čitljivi iz predviđenog položaja za rad.

1.3. Radni sto ili radna površina

1.3.1. Radni sto ili radna površina trebaju da imaju dovoljno veliku površinu koja ne izaziva odbljesak i da omogućavaju fleksibilan raspored ekrana, tastature, dokumenata i prateće opreme.

1.3.2. Držač dokumenata treba da bude stabilan, podesiv i postavljen na način koji pokrete glave i očiju svodi na minimum.

1.4. Radna stolica

1.4.1. Radna stolica treba da bude stabilna i da zaposlenom omogućava slobodu pokreta i udoban položaj.

1.4.2. Visina sjedišta treba da bude podesiva.

1.4.3. Naslon treba da bude oslonac za cijela leđa, podesiv po nagibu i visini.

1.4.4. Oslonac za stopala treba da bude obezbijeđen zaposlenom koji želi da ga koristi. Oslonac za stopala treba da bude dovoljno visok i stabilan, da omogućava udoban položaj stopala i nagib nogu i da nema klizavu površinu.

2. RADNO MJESTO I RADNA SREDINA

2.1. Slobodan prostor za zaposlenog

2.1.1. Na radnom mjestu treba da bude obezbijeđen dovoljan slobodan prostor za zaposlenog, tako da mu je omogućena promjena položaja i sloboda pokreta.

2.2. Osvjetljenje

2.2.1. Prirodno i/ili vještačko osvjetljenje treba da bude najmanje 300 luxa i da obezbjeđuje odgovarajuću osvijetljenost i kontrast između ekrana i pozadinskog prostora, uzimajući u obzir vrstu poslova, potrebe zaposlenog i zahtjeve njegovog vida.

2.2.2. Uređenje radnog mjesta i izbor, kao i pozicioniranje vještačkog osvjetljenja treba da budu izvedeni na način da se sprječava nastanak odbljeska ili refleksije.

2.3. Refleksija i odbljesak

2.3.1. Radna mjesta treba da budu uređena na takav način da izvori prirodne svjetlosti (prozori i drugi otvori), prozirni ili poluprozirni zidovi, kao i žarko obojeni inventar ili instalacije, oprema i zidovi svijetlih boja ne stvaraju direktni odbljesak i/ili refleksiju na ekranima.

2.3.2. Prozori treba da imaju odgovarajuće zastore (kapke) za sprječavanje ulaska sunčeve svjetlosti na radno mjesto ili u prostor, tako da ne ometaju rad.

2.3.3. Ekranu ne treba da budu okrenuti prema izvoru ili od izvora svjetlosti, u protivnom su potrebne posebne mjere protiv refleksije i odbljeska.

2.4. Buka

2.4.1. Oprema sa ekranima ne treba da bude izvor buke koja ometa razgovor ili skreće pažnju. Nivo buke treba da bude u skladu sa propisima iz oblasti zaštite i zdravlja na radu zaposlenog od rizika izloženosti buci.

2.5. Mikroklima

2.5.1. Mikroklima treba da odgovara zahtjevima za toplotni ugođaj za laki fizički rad.

2.6. Zračenje

2.6.1. Sva elektromagnetna zračenja, osim vidljivog zračenja, u pogledu zaštite i zdravlja na radu, treba da budu svedena na zanemarljiv nivo, u skladu s posebnim propisima.